

Logika és varázslat

József Attiláról annyit és annyiszor írtam már, hogy szinte szemérmertlenség újra szólnom róla. Bár órála semmi sem elég. Sohasem elég. És éppen most, amikor újra rágalmakból, vádakból, gyanúsítgatásokból és tudatlanságból szomorú és mérgezett töviskoszorúja. Mint mérgekígyó-fogakból szorzott korona. Mint tátott óriás kobraszáj. Pedig milyen egyszerű lenne minden, ha úgy lehetne, ahogy van. Ki volt ő? Mi volt ő? Ezmélkedésünk és várakozásunk betlehemi csillaga. Vágyakozásunk titok kéve csodalángja. Hitünk és harcunk aranykardja, aranypáncél-vértezet a társadalom-fosztás szegényű és jövő-adakozás óhajú szív fölött, a mellkason, a háton, döfés-védő, halálhárító nehéz kéreganyag, mint teknőcök kazettás, domború hát-tetőzete, sárgacsontozat has-pajzsa. Mámorunk bizonyítása párás és gyémántos tiszta szó, költő, aki először látta olyannak a világot, amilyen, a komor tudat nagyítólencséje sugárfókusz-pupilla tűz, a homályos és összegzett általánost részletes, pontos testté, szerkezeté és borítássá fölhúzó és kiemelő látás. Univerzum-bonyolult lángelme, szigorú lét-tudat, konok pásztor, aki nem hagyta szétkóborolni a szanaszét bitangolni vágyó dolgokat, az anyag tudása szellemőriző, megtartó dac, a félelem testére borított csillaghímzésű fekete selyembársony palást. Mint a Földgolyót burkoló menny-úr. Olyan küldött, aki éppen akkor jött, amikor kellett, hogy elmondja, mi volt, mi van, mi lesz és azután mi jöhet még. Olyan küldött, aki amikor törvény-türelmetlenséggel kijelentette, hogy itt van, hogy megérkezett: egyszerre kékebb lett a kék, pirosabb lett a piros, sárgább lett a sárga, égitest-munkává lett a darázs páncélbársony dörmögése, legalább vigaszban és meghatározásban gazdagabb lett a szegény, s vinnyogni kezdtek a lélek dohos és sötét szikrázó üregeiben a szemgolyó-nélküli, áttetsző, fehér, jáspisos elhagyatkozások. Aztán elhagyta a világ. Nem ő hagyta el a világot. A világ hagyta el őt. Nem ő hagyta el a valóságot. A valóság hagyta el őt. A látható és a láthatatlan. S még akkor is sugárzott sötétben és szenvedélyesen, mint egy kvadrillió grammsúly tömegűvé összezuhant csillag, amikor már csak legyinteni tudott, csüggedten, árván, keserűen. Lét-vesztesen. Halál-győztesen. Miért kellett ilyen okosnak lenni, József Attila? Miért kellett ilyen pontosnak lenni, József Attila? Miért kellett ilyen őszintének lenni, József Attila? Miért kellett ilyen makacsnak lenni, József Attila? Miért kellett ez a boldogságra-erőszak? Ez az öröm-vágy? Ez a remény-riadalom? Ez a szeretetre-éhség? Ez a mindent-átvilágító komoly tudás? Ez a minden-áthatolás, mint az atomsugárzás istenereje? Miért kellett ez az egész céció: vers, hit, kiváltódás, fölemelkedés, megváltódás, eskü az elnyomottakban? Ez a hűség? Ahogy a kötötte és kötetlenül hú és hűtlen elemi részecskék és égitestek ragaszkodása a kozmikus gomolygásban és társtalantársas szigorban. Ez a bolondulásig szeretet az anyaghoz és az anyag szervezete és létezés-mértana képzetekhez és erkölcsökhöz? Ez a logika! A logika varázslata! Társítható ez a két szó? Egybe gyúrható ez a két fogalom? Hiszen a logika az elme erkölcsi következtetése a létről, a varázslat pedig az anyagból kivérző, az anyag-összeg fölött sugárzó misztika és mámor tündér-cselekvése, mint a mesében. A célszerűségbe, okba, célokos szavakba csomagolt sejtelem, rejtelem, fájdalom. A valóság körül vibráló, függönyösen örvénylő

sejtelem-erő, a valóság-mag erőterében kötve bolyongó biztos különösség, mint az atommag körül cikkanva hömpölygő elektronfelhők, a néha-test, néha-nem, mindig-máshol mindig-ugyanott lobogva gyűrődő hullámnyalábok, sugárzás-függvények. A fájdalom szélességi és hosszúsági görbéiből szerkesztett magány-gömb. Önmagával-végtelen. A szenvedés káprázat-gömbje kárpit-térkép büntudatból és fölöslegesség-éret élet-mérgezettségéből. Hiszen a varázslat vágy-liliomok gótikus tornya és tenyészet-tengere, amiben és ahol, mint radiolaria csontpórus kürtjeiben az érző életszálak, a belső puhaság idegcsillói, a titkok neuronszálai kilógnak: élni, fájni, érzékelni, táplálkozni. Mindig győzni! Ez volt benne az a robbanómotor, mint a növények zöldje klorofill, a fotoszintézis festékanyaga, ami a fényt életerővé, növekedés-dühhé alakítja. De lehet-e mindig győzni? Tud-e mindig győzni a költő? Amikor a gyötrő, fertőzött történelem, a járvány-idő, a társadalomból és hitből-kitaszítottság, osztály-szegénység, osztályok gögje, gazdagok vigyora, arany-vadkan mosolya, betegség tódul, mint lila vihartajték, legyőzni a győzni-akarót? Mert nem ő idegenedett el a világtól. A világ idegenedett el tőle. Törékeny alakjától. És nem a világ sivár. Benne lett egyre sivárabb a világtapasztalat. Szívében nőtt egyre végtelenebbé a homoksivatag, fehér kősvatag. Aki fölszabadulni vágyott, szabad, tiszta, teremtő tágassággá, mint a befejezhetetlen világtér: azt büntudatrácsok, osztály-rácsok, magány-rácsok, betegség-rácsok hálózta és zsugorította összekötözve belül szenvedés-kristállyá, eltemethetetlen gyémánt-röggé. És tudta, hogy a kiválasztottnak büntetésből élve kell meghalnia! Ó, az a gyémántos, logikus, jajgató zűrzavar! Ó, az a roppant keresztfa súlyú magány és szomorúság! Egyre sárgábbá és szárazabbá őszülő lángelméje, mint koraőszi fagyban kristályhús lombhullás. Csengve, szikrázva, ropogva, ahogy az üveg törik. Gyorsan, ahogy logikusan fölrobban a megütött, erjedő teli szódásüveg. Tudjuk-e, hogy volt? A féktelen logika-vágy virágzott agyában betegséggé? Vagy az egyre erőszakosabb és tombolva bandzsító betegség cseppkő-virágzása volt logikája? Merev és törékeny. A skizoiditás kristályvirágzása a szigorúságban és precizitásban? Hiszen a természet kevert. Hiszen a természetben, így az emberlétben is sokkal több, vagy legalább annyi a lágy, zagyva, zavaros, kócos, elfolyósodó, látszatra szükségtelen, illogikus anyag és dolog, módozat és cselekvés, visszaáramlás és csigaházasan, csillósan kinyíló virágkerék-pörgés, fraktál-csápkerék növekedés és sűrűsödés, mint a tervezett és szervezett oksági rend, kauzalitás-rácsviszony. Legalább annyi az ésszerűtlen, mint ami az erkölcsnek ésszerű! Aztán Szárszón az elmegyek megvilágosodása! Azzal lett örök, mint a kozmosz, hogy kivonta magát a világból. Ahogy tokjából a kardot. Ahogy a testből a hőkemence a vizet. Ősünk lett a tisztaságban. Titok-magasság tiszta csúcs. Mint havas bérc, amely fölött a kopár csillagok hálós és eszeveszett kemény ragyogása. Mint keresztrefeszítészöggé varázsolt ember, akinek nem az fáj, amire használják, a világ fölszögezése, a megváltás átdöfése, mert ő fáj az ütésben, a húsbahatolásban, a csontlukasztásban, hiszen az ugyanaz öli, feszíti az ugyanazt, hiszen a kihegyezett, vasfillér-kalapos vasanyag élő idegszövetek háromdimenziós térhálójára a szögbelsőben és a szögfelületben, minden atomja, molekulája egy-egy fájó agyvelő. Mert kvadrillió agyvelő fájdalma a szög. És körötte bomlás, genny, vizenyő, hússzövet-rothadás, csontszövet-büdösség, véraszalék. Fölötte a mindenség. Körötte a halál.